

Aan: de Commissie Bereikbaarheid en Energie van Provinciale Staten van Zuid-Holland
Postbus 90602
2509 LP Den Haag

Datum: 21 december 21

Onderwerp: Eerste reactie PAL op Startnotitie module Energietransitie + NRD

Geachte statenleden,

Hoewel er al decennia aan een duurzamer Nederland en Zuid-Holland wordt gewerkt, komt de ontwikkeling de laatste tijd in een grotere stroomversnelling. Met het enthousiasme uit het Akkoord van Parijs in 2015 is er in Nederland in 2020 het Klimaatakkoord gesloten. In de provincie Zuid-Holland, met al haar inwoners en bedrijvigheid, heeft het Klimaatakkoord grote impact. Om deze impact het hoofd te bieden zijn er in Zuid-Holland zeven Regionale Energiestrategieën (RES) opgesteld, welke mede als basis hebben gediend voor de herziening van het omgevingsbeleid.

De PAL is als adviesorgaan betrokken bij de herzieningen binnen het omgevingsbeleid. De startnotitie voor een herziening van het omgevingsbeleid module Energietransitie bood hiermee gelegenheid voor een eerste reactie. De PAL sluit zich met betrekking tot de RESsen graag aan bij het goede advies van de PARK: ruimte heeft onvoldoende plek gekregen binnen de plannen. Wellicht kan er, in analogie met de provincie Noord-Holland, bij het opstellen van de RES 2.0 worden samengewerkt met landschapsontwerpers. Verder zal de reactie in deze brief zich beperken tot de voorliggende startnotitie.

Startnotitie

De notitie geeft een goed overzicht van de breedte van de module Energietransitie en de uitdagingen waar de provincie voor staat. Participatie vormt een belangrijk onderdeel bij de herziening van het omgevingsbeleid en de daaropvolgende uitvoering. Het siert deze aanpak dat er duidelijke keuzes worden gemaakt in de afbakening van de taken en reikwijdte van de provincie. Het expliciet maken dat de provincie zich niet richt op de participatie met bewoners (en dit overlaat aan de gemeenten) is goed. Het is ook goed dat provincie zich juist wel richt op bedrijven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden.

Bij het lezen van de Startnotitie valt op dat nog vaak onduidelijk is hoe de provincie de energietransitie daadwerkelijk wil versnellen. Dit geldt ook voor de beleidsinstrumenten die ingezet zullen worden en wat de concrete inzet van de provincie daarbij is. Dit heeft tot gevolg dat het onduidelijk is of de ambities haalbaar zijn. Een concreet omgevingsbeleid zou helpen bij het inschatten van de (milieu)effecten van de energietransitie.

Provinciale Adviescommissie Leefomgevingskwaliteit

Aandachtspunten

- De drie overheidspartners in de RES zijn provincie, gemeenten én waterschappen. Waterschappen worden als enige niet bij naam genoemd. Het lijkt, gezien hun zéér belangrijke rol in klimaatadaptatie en aanzienlijke bijdrage aan de energietransitie, gepast dit in het uiteindelijke beleidsstuk wel te doen.
- Eén van de aanleidingen van de herziening van het omgevingsbeleid is het zevental RESsen in Zuid-Holland. Onderdeel van het RES-traject zijn de Regionale Structuurvisies Warmte (RSW). Deze komen echter niet terug in de Startnotitie als mogelijke aanleiding voor wijzigingen in het omgevingsbeleid.
- Daarnaast ontbreekt de koppeling met Cluster Energie Strategieën (CES). Het is onduidelijk hoe er rekening wordt gehouden met effecten die ontstaan naar aanleiding van veranderingen in de CES.
- In de Startnotitie wordt geschreven dat de Trias Energetica het uitgangspunt is voor de energietransitie. Het zou helpen wanneer inwoners zich bewust zijn van dit principe, echter is het aan te bevelen dit niet als een strikt uitgangspunt in het omgevingsbeleid te positioneren. Een te sterke focus op maximale energiebesparing (zoals de trias voorschrijft) kan leiden tot praktische, economische of technische keuzes die elkaar kunnen bijten. Wanneer iedere woning maximaal wordt geïsoleerd neemt de noodzaak voor een initiatief zoals de WarmtelinQ sterk af. De energietransitie is gebaat bij slimme keuzes die samen tot een optimale invulling leiden. Kies voor een route die realistisch en betaalbaar is, die wordt begrepen door de maatschappij en die bijdraagt aan het hoofddoel: CO2-reductie.
- De provincie geeft aan dat zij een sterkere rol in gaat nemen bij het (ruimtelijk) sturen van vraag en aanbod van energie. De provincie beïnvloedt zowel *waar* en *wanneer*, als in welke *vorm* vraag en aanbod ontstaat vanuit een integraal systeem perspectief (p.9). Het wordt uit de notitie niet duidelijk welke instrumenten de provincie heeft om vraag en aanbod te sturen. Daarbij is het niet duidelijk welke mogelijkheden de provincie heeft om energievraag van eindgebruikers te sturen.
- Het is op dit moment onduidelijk wat de status is van de punten op p.10 van de Startnotitie. Dat is jammer, want dit zijn bij uitstek aandachtspunten die vandaag de dag al worden toegepast (bodemenergie, geothermie, biomassa, et cetera). Een groot deel van deze punten valt ook onder het bevoegd gezag van de provincie. Het is daarmee wenselijk dat de provincie voor ogen heeft hoe en wanneer deze punten worden ingepast in het omgevingsbeleid.
- De focus van de Startnotitie is elektriciteitsvoorziening, gebouwde omgeving en industrie. Hoewel hiermee het grootste deel van de energie-opgave van de Zuid-Holland wordt gedekt, zou het verstandig zijn om een zijstap te maken naar mobiliteit. Met name bij de aandacht voor de energie-infrastructuur en de ontwikkelingen in de gebouwde omgeving, waar onderwerpen als elektrisch rijden een steeds grotere invloed hebben op de (on)mogelijkheden van de energietransitie. Het is essentieel dat hierbij een integrale aanpak wordt nagestreefd, waarin bijvoorbeeld een goed beeld komt van de wisselwerking tussen PV, elektrisch rijden en warmtepompen op hetzelfde elektriciteitsnet. De PAL denkt hier in een volgend stadium graag over mee.

Provinciale Adviescommissie Leefomgevingskwaliteit

NRD

Zonder op de stoel van de Commissie voor de milieueffectrapportage te gaan zitten wil de PAL het volgende opmerken als zienswijze op de Ontwerp NRD:

- Zowel in de Startnotitie als ontwerp NRD staat dat het belang van een goede afstemming tussen de thema's (ambities) van het omgevingsbeleid. Vervolgens wordt er in geen van beide documenten uitgewerkt wat een goede afstemming is en hoe deze wordt bereikt. Zonder deze uitwerking wordt het voor de MER uitdagend om de hoeken van het speelveld goed in beeld te brengen. Het opstellen en vergelijken van alternatieven en het monitoren van de wisselwerking met andere thema's wordt daarmee lastig.
- In het verlengde van de Startnotitie lijkt ook in de ontwerp NRD een aantal belangrijke koppelingen te missen. Zo wordt in het NRD niet gekeken naar de rol van mobiliteit in de energietransitie, ontbreekt een koppeling met de CES en is de Regionale Structuurvisie Warmte afwezig.

De PAL verzoekt U haar brief te betrekken bij de beraadslagingen van de module Energietransitie van de Commissie Bereikbaarheid en Energie. Uiteraard zijn wij graag bereid de brief nader aan U toe te lichten. Tevens verwijzen we graag naar ons advies 'Provinciaal beleid en maatschappelijke inbreng' wat wij als bijlage bij deze brief hebben gevoegd. De PAL verwacht de Staten van een volledig advies te kunnen voorzien bij de bespreking van de ontwerpmodule energietransitie.

Met vriendelijke groet,

Adrienne Vriesendorp-Dutilh

Voorzitter Provinciale Adviescommissie Leefomgevingskwaliteit (PAL)